

Klass & kris

Presentation vid SOM-seminariet 21 april
2009

Maria Oskarson
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

Demokrati bygger på allas lika möjligheter att delta

- Detta innebär att strukturella skillnader i delaktighet och engagemang kan ses som problematiska ur ett demokratiteoretiskt perspektiv.
- Om de som är engagerade på ett systematiskt sätt skiljer sig från de som inte är det i termer av åsikter, intressen och preferenser får demokratin en obalans.

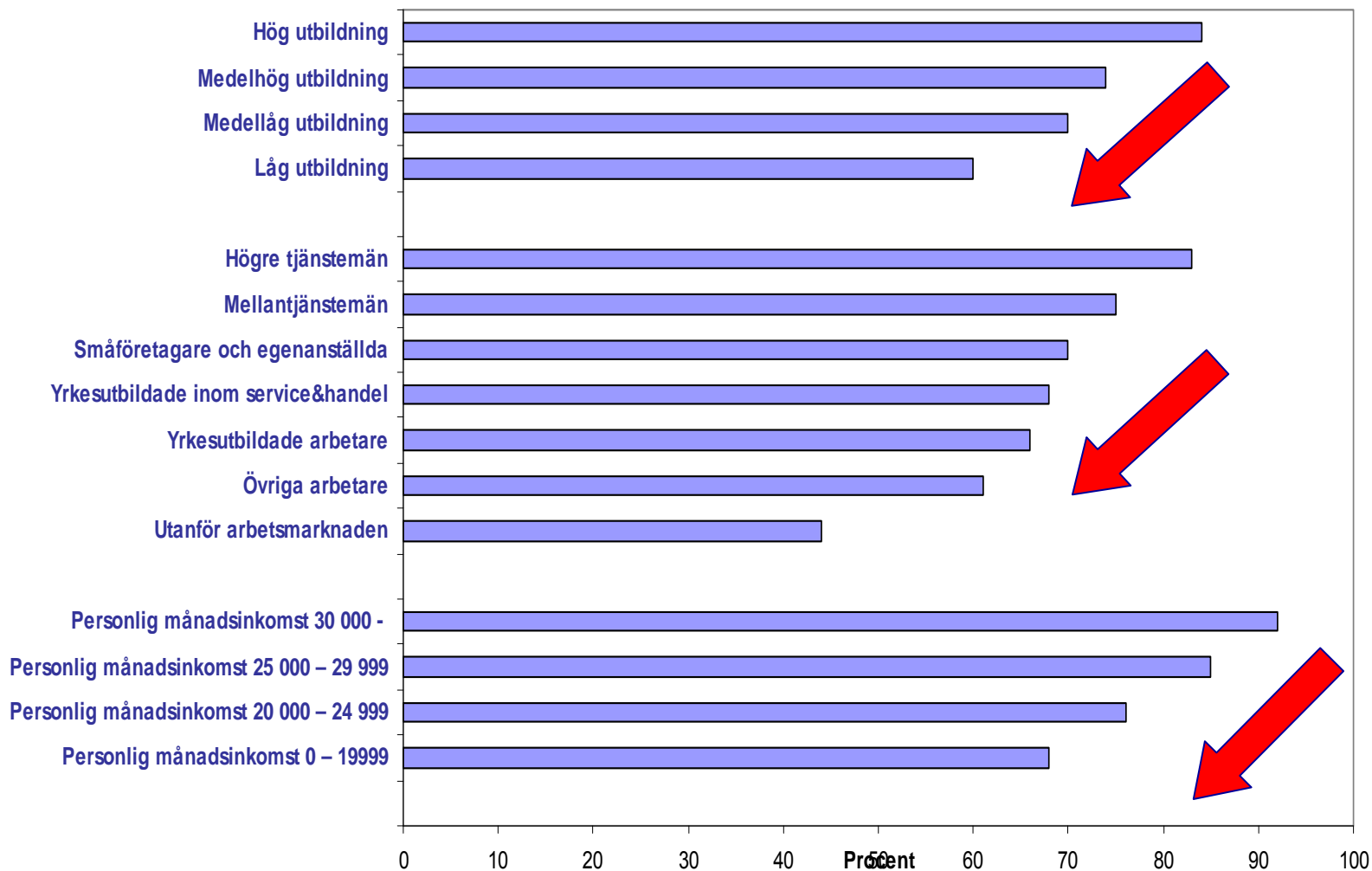
Sverige hösten 2008 – på väg in i krisen

- Klass-SOM 2008 (2374 svarande)
- Utbildning, klass & arbetsmarknadssituation (utanför arbetsmarknaden) & personlig inkomst
- Riskutsatthet, politiskt engagemang, politiskt förtroende och politiska åsikter
- Fråga: Finns det systematiska mönster?

Utsatt för risk

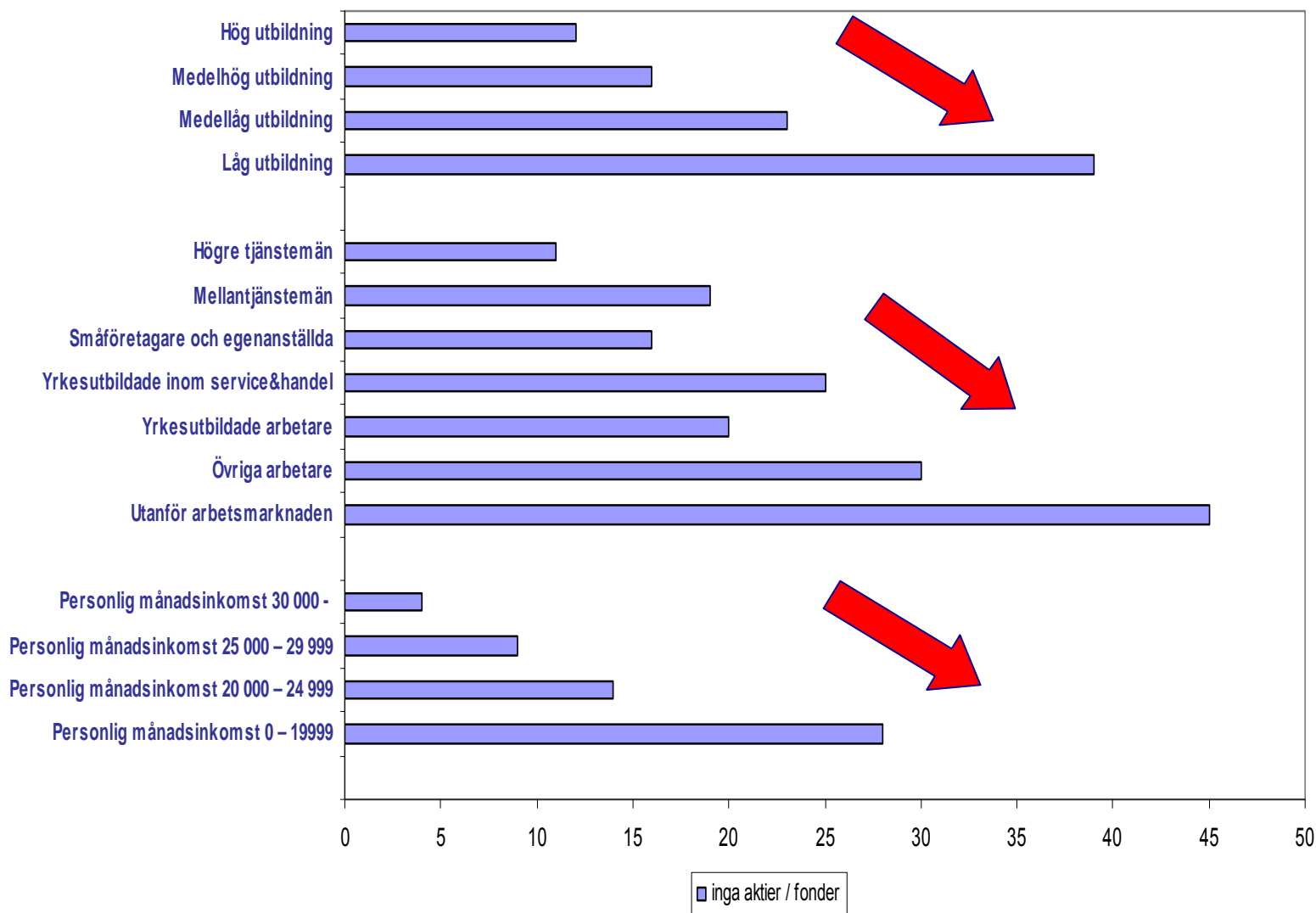
- Risk för svårigheter att klara sin ekonomi
- Risk för arbetslöshet

Klarar sig mycket eller ganska bra på nuvarande hushållsinkomst

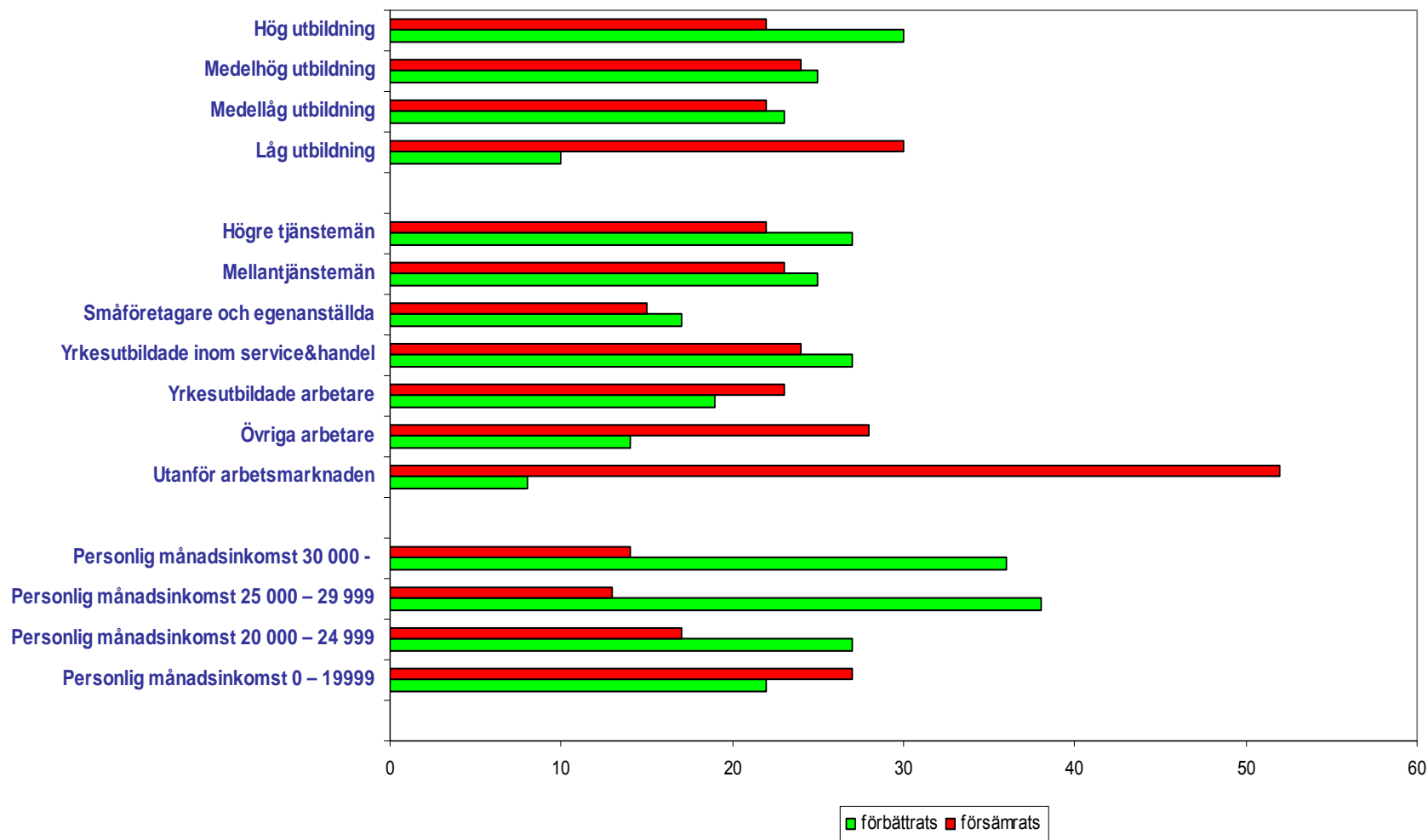
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Avsaknad av kapital

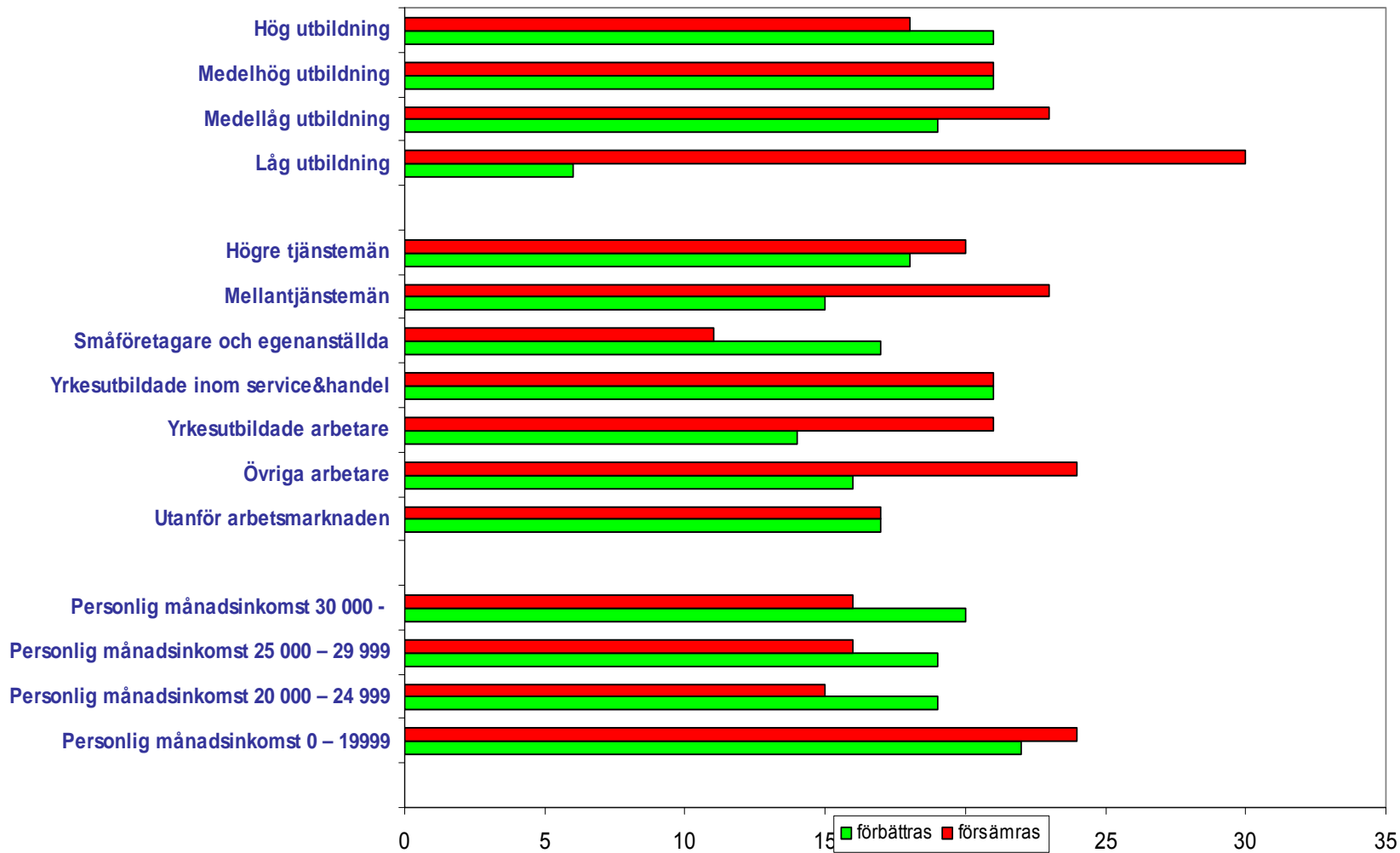
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Utveckling av den personliga ekonomin senaste 12 månaderna

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

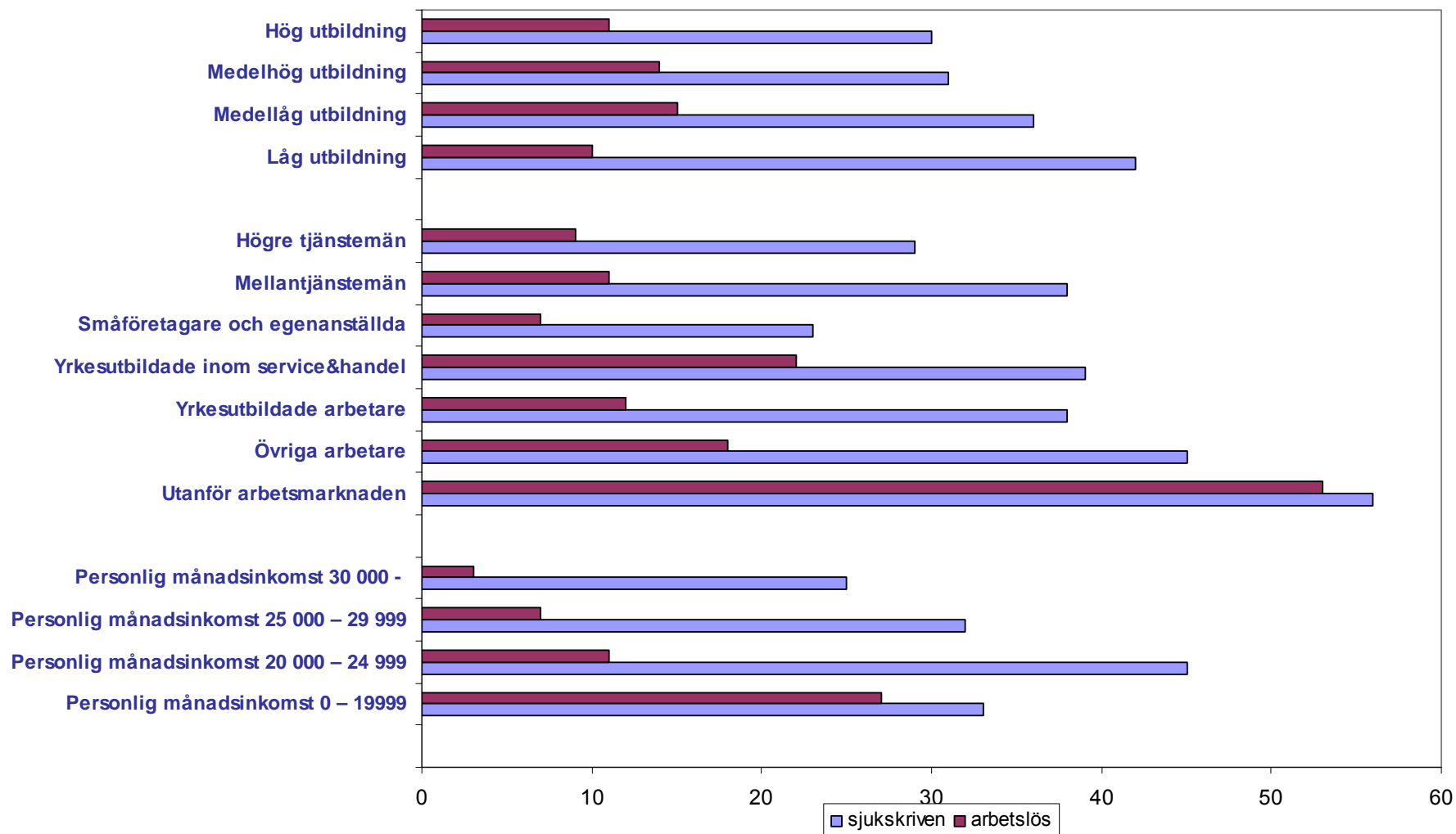
Förväntad ekonomisk utveckling kommande 12 månaderna

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

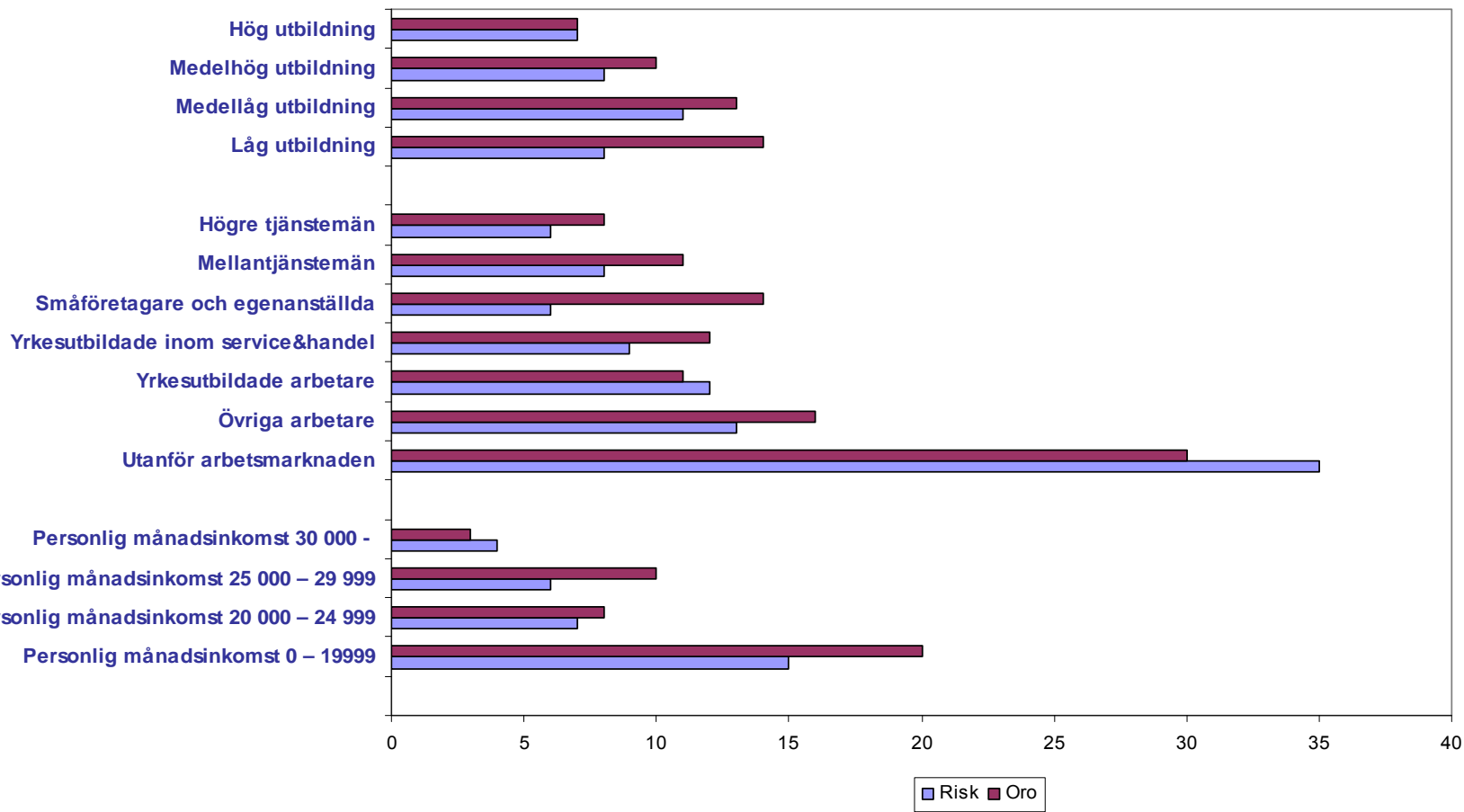

Varit sjukskriven eller arbetslös vid något tillfälle senaste 3 åren

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Bedömning av risk för att bli arbetslös närmaste 12 månaderna / Oro för att bli arbetslös

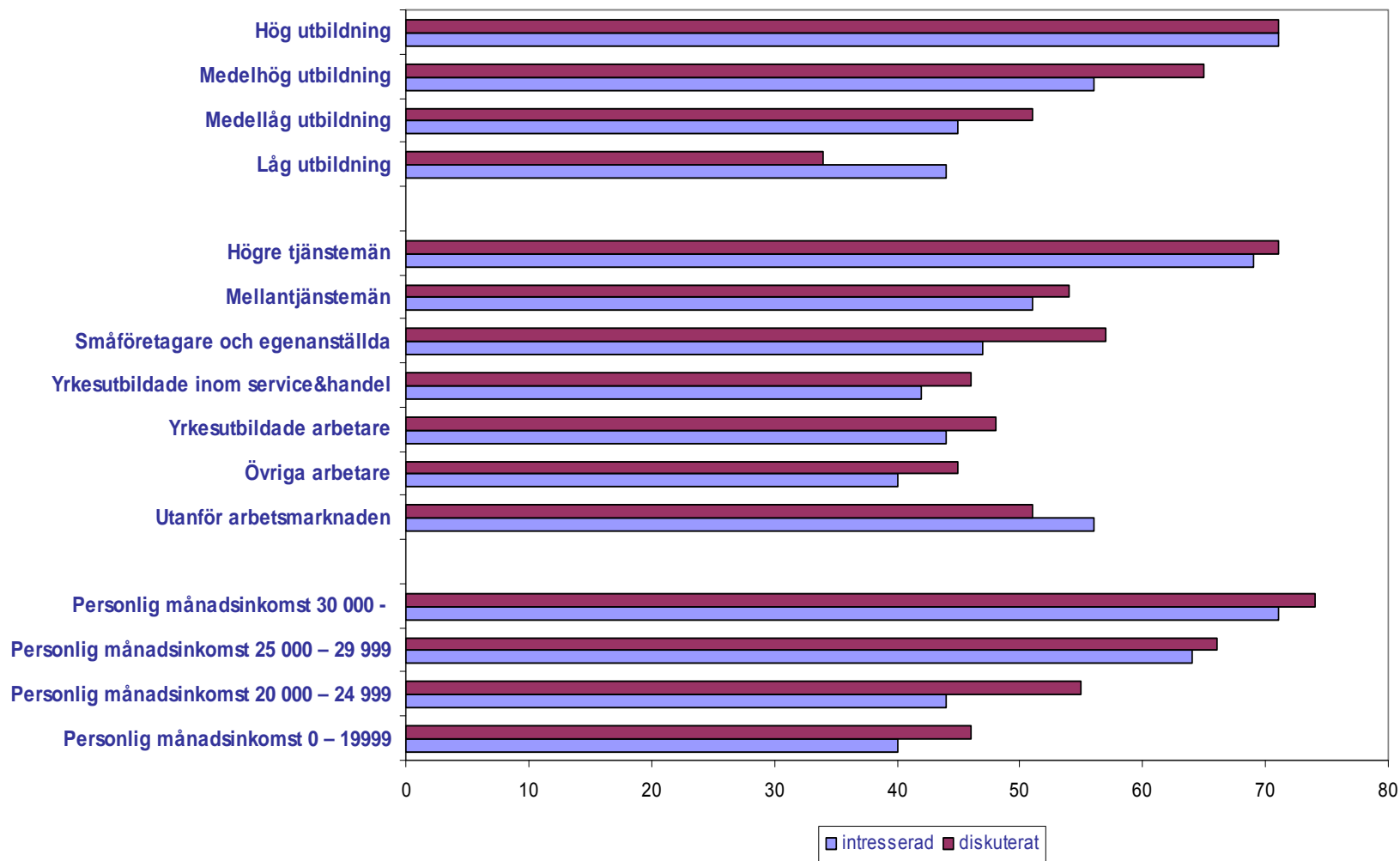

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Indikatorer på politiskt engagemang

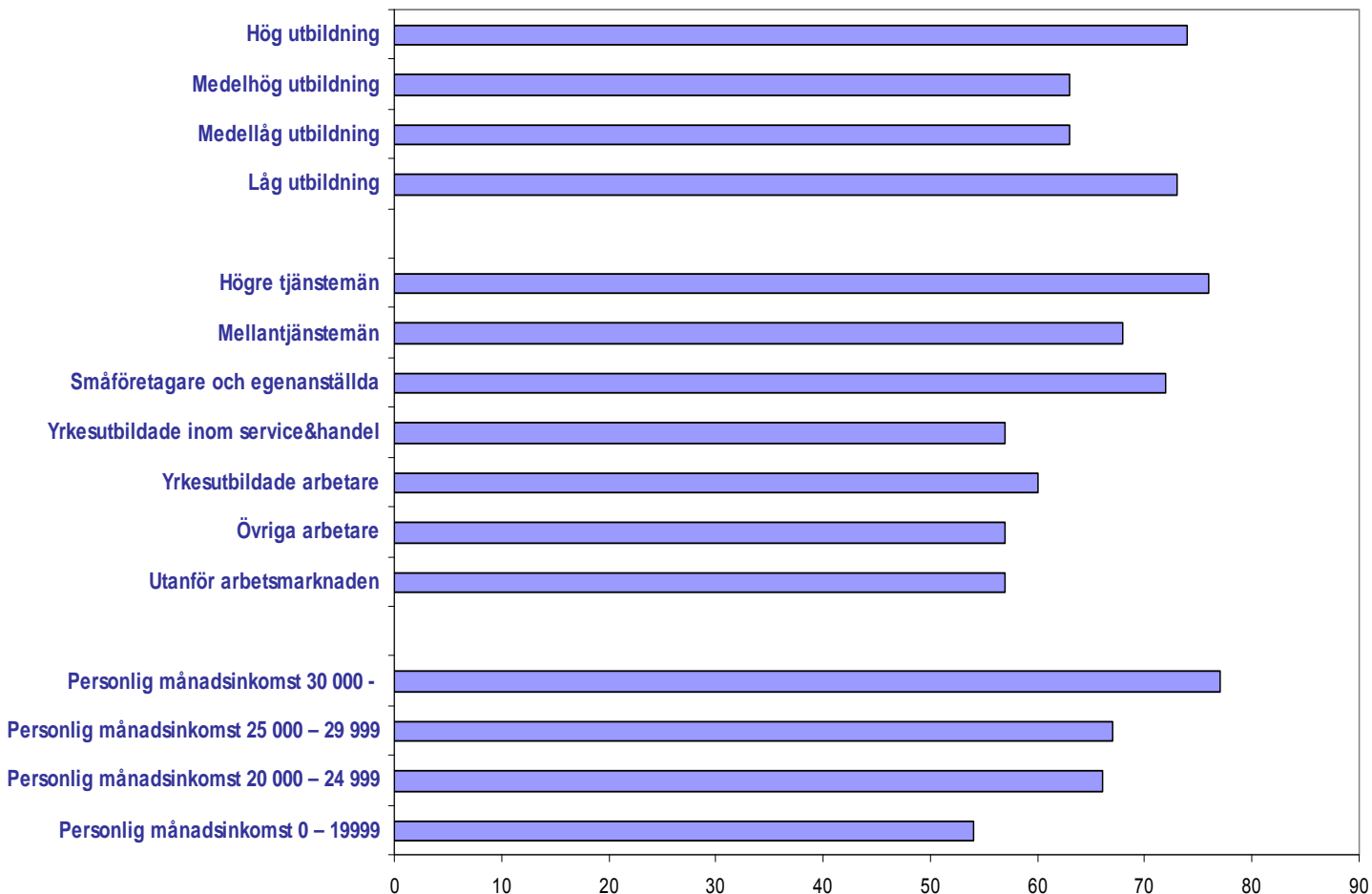
- Att vara intresserad av politik
- Att diskutera politik
- Att följa nyhetsmedier
- Att vara politiskt aktiv

Mycket + ganska intresserad av politik, samt diskuterat politik senaste kvartalet

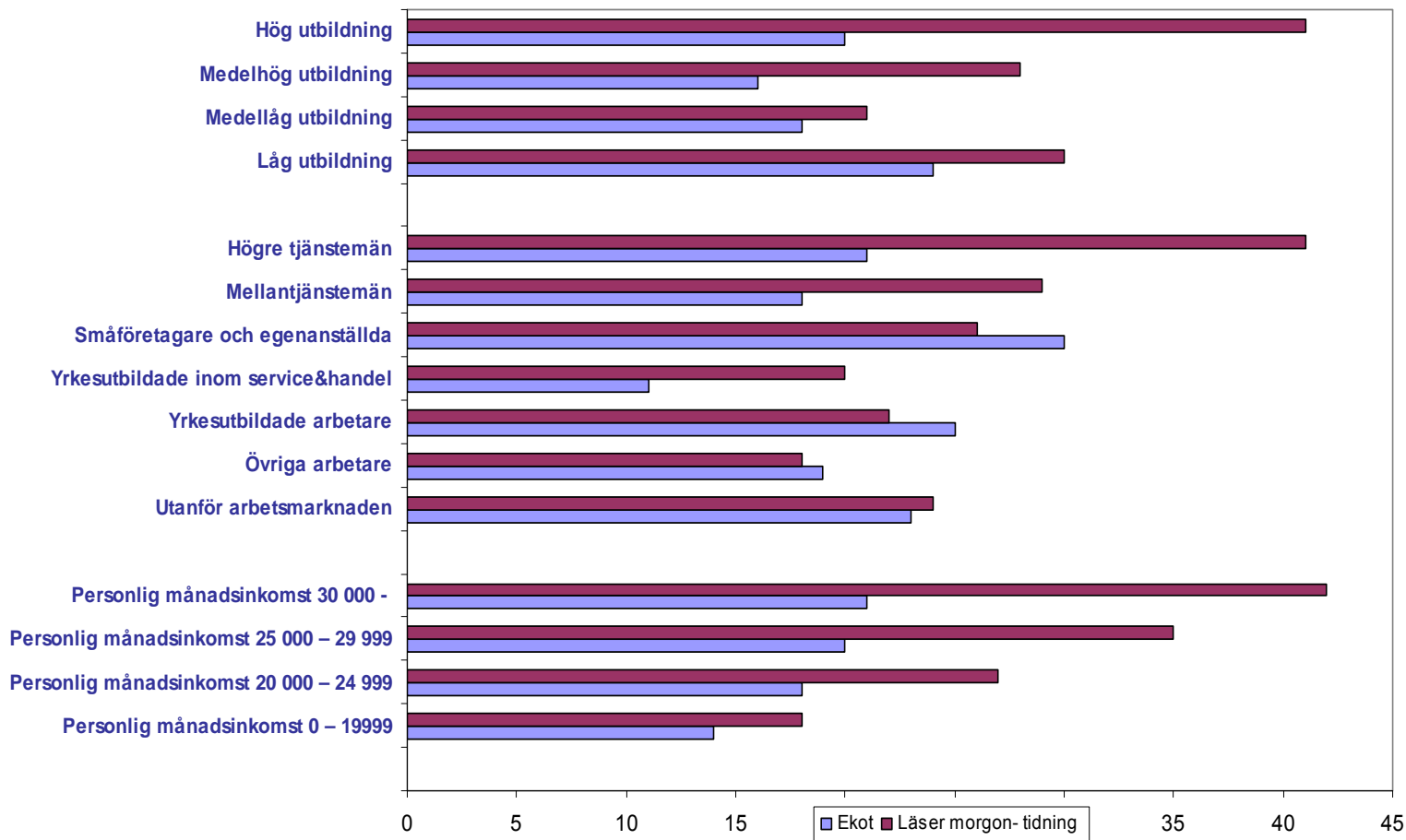
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Prenumeration på morgontidning i hushållet

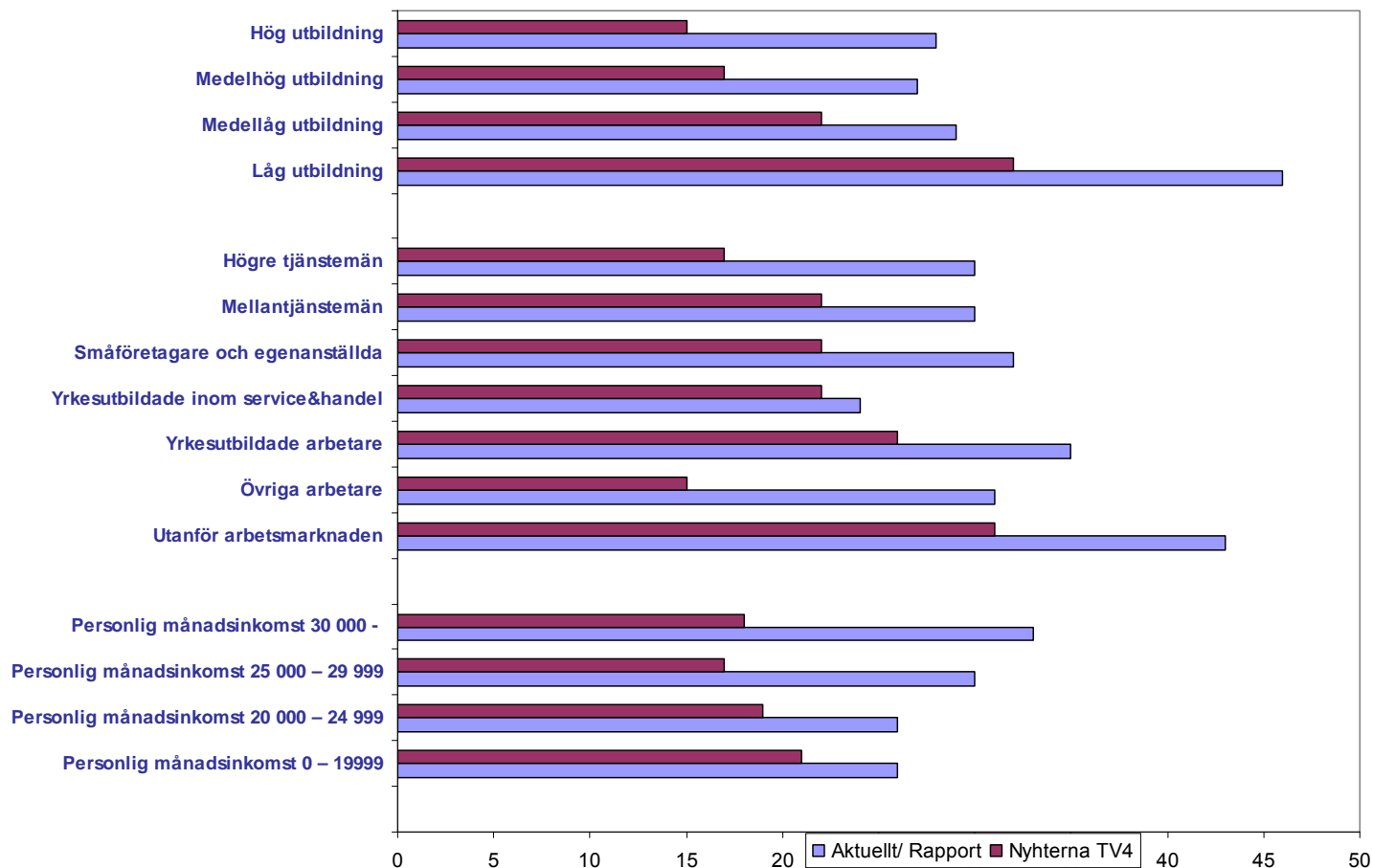
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Daglig nyhetskonsumtion – Ekot och morgontidningsläsning (20-65 år)

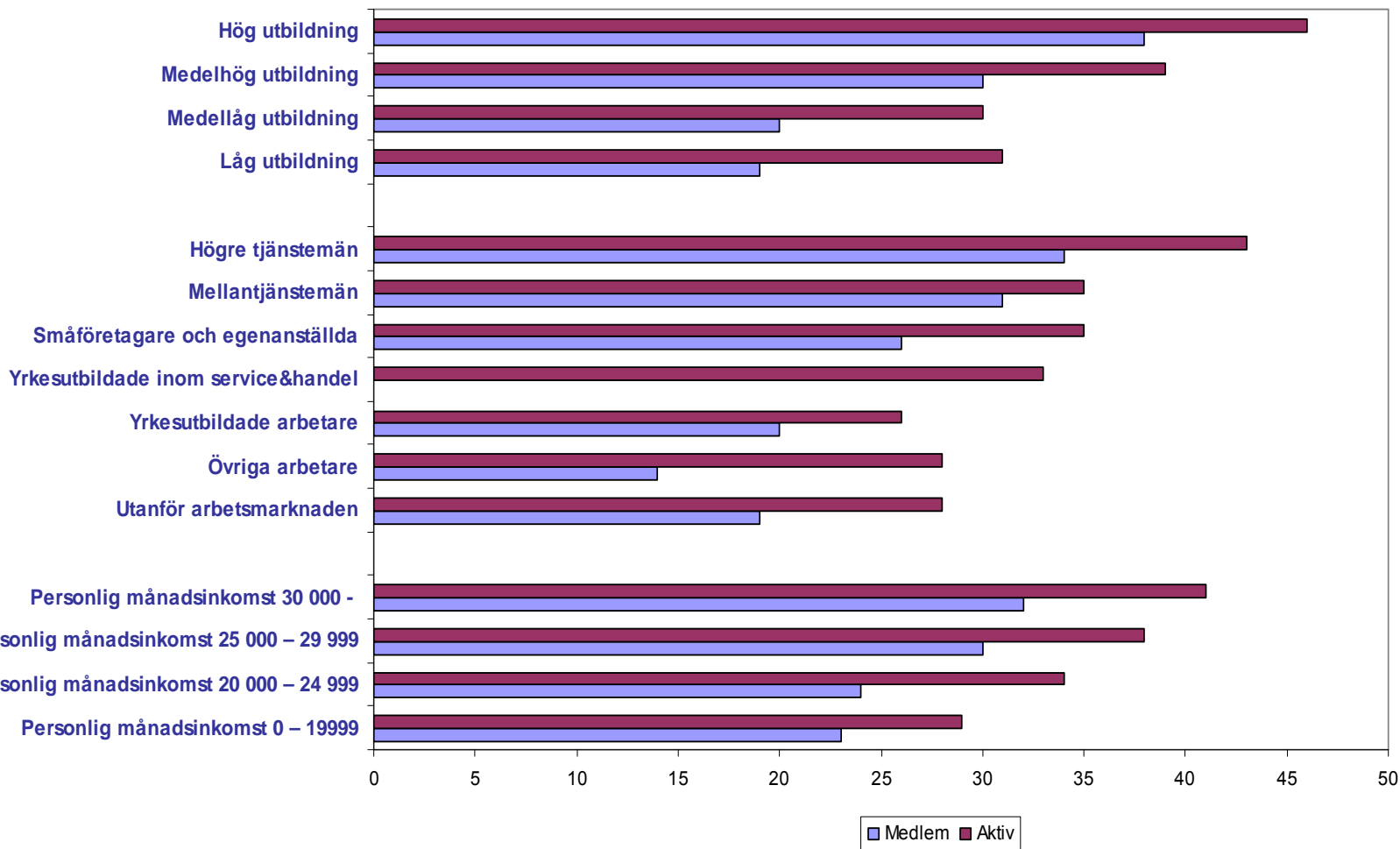
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Daglig nyhetskonsumtion – Aktuellt/Rapport och Nyheterna i TV4 (20-65 år)

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Medlem i politisk organisation eller aktiv i politisk organisation (parti, humanitär- eller miljöorganisation)

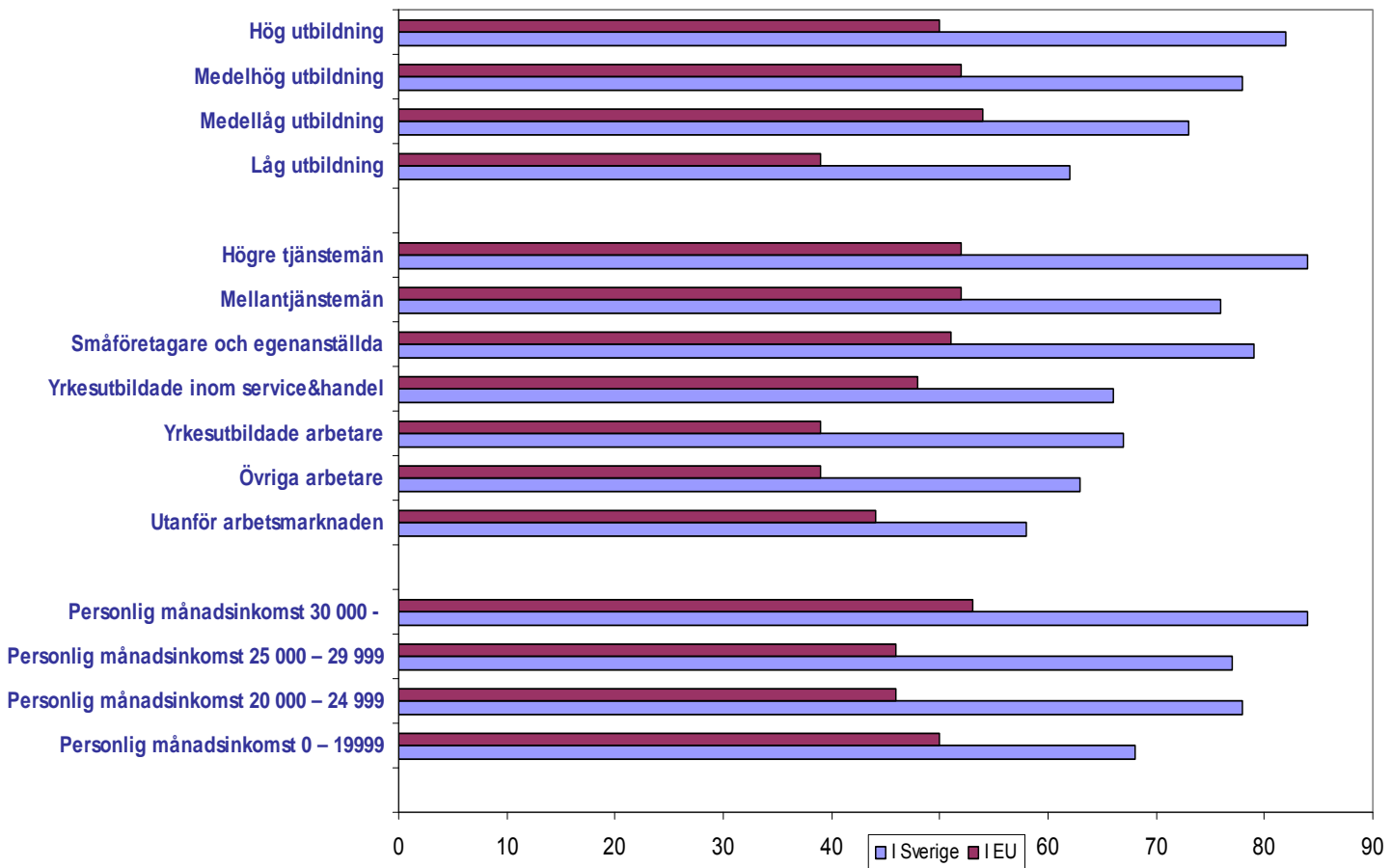
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Förtroende för politiska institutioner

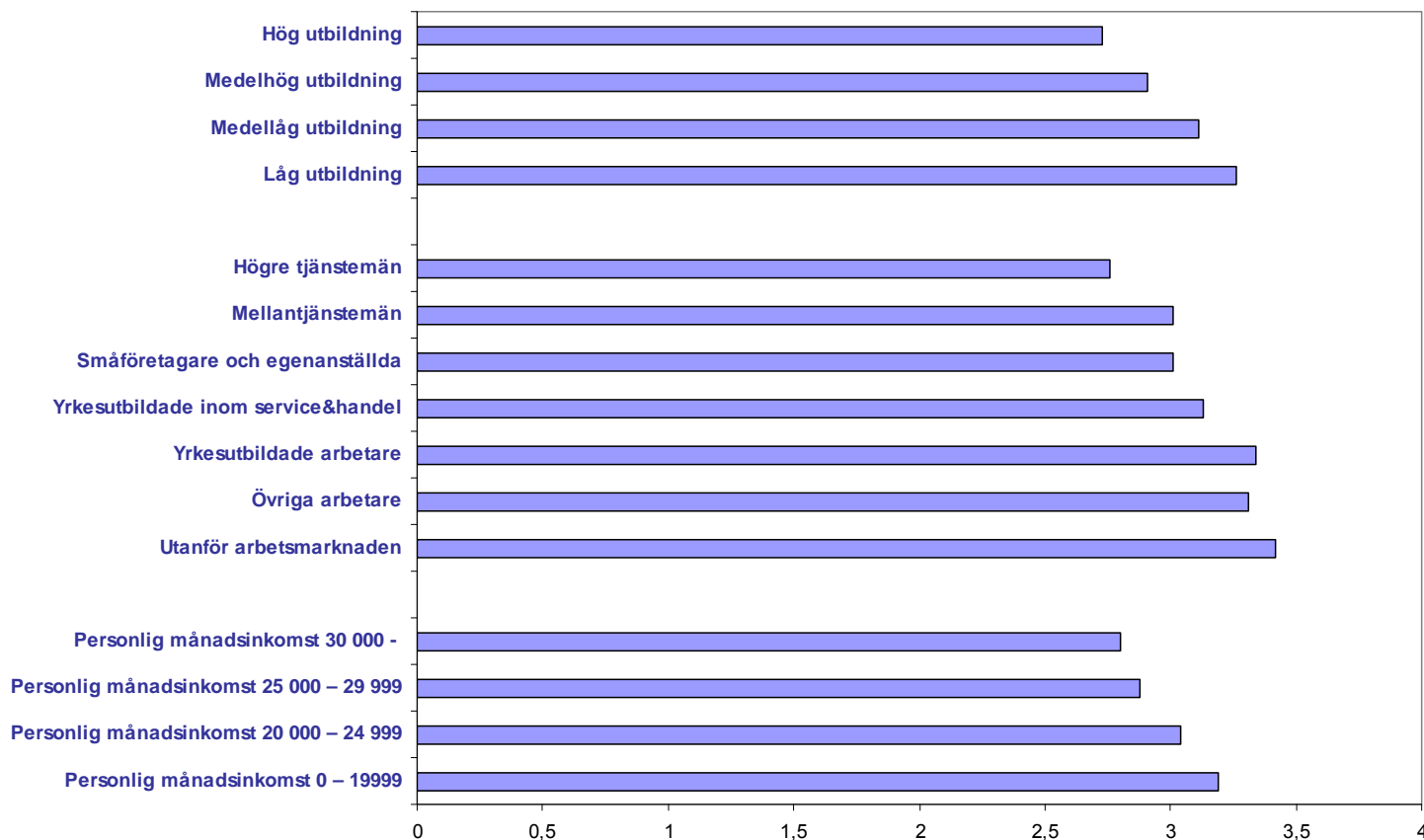
- Nöjd med demokratin
- Förtroende för politiska institutioner m& politiker
- Nöjd med offentlig service

Bedömning av demokratin i Sverige och i EU (mycket+ganska nöjd)

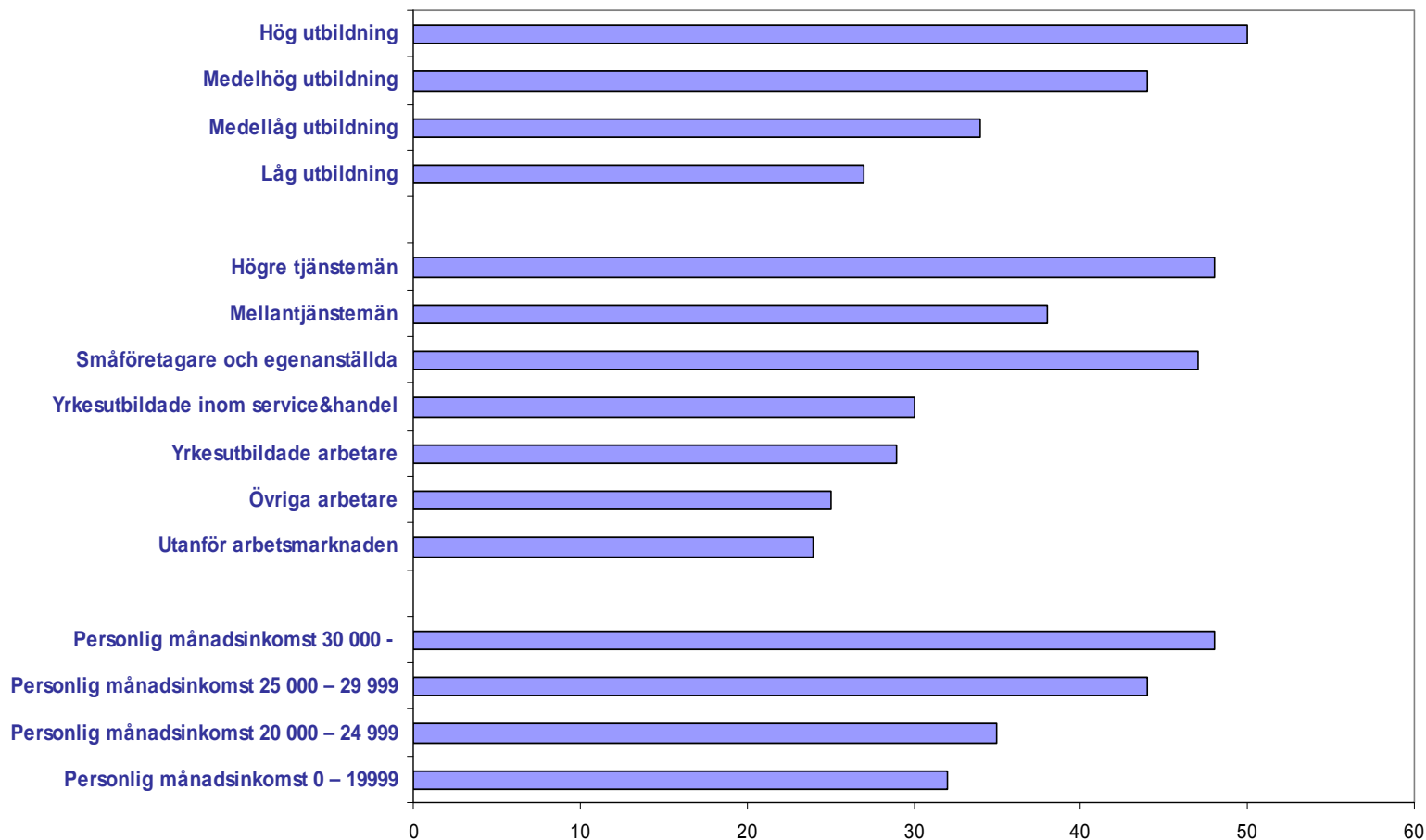
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-
seminariet 21 april 2009

Misstroende för riksdagen (medelvärde 1-5, där 5 är misstroende)

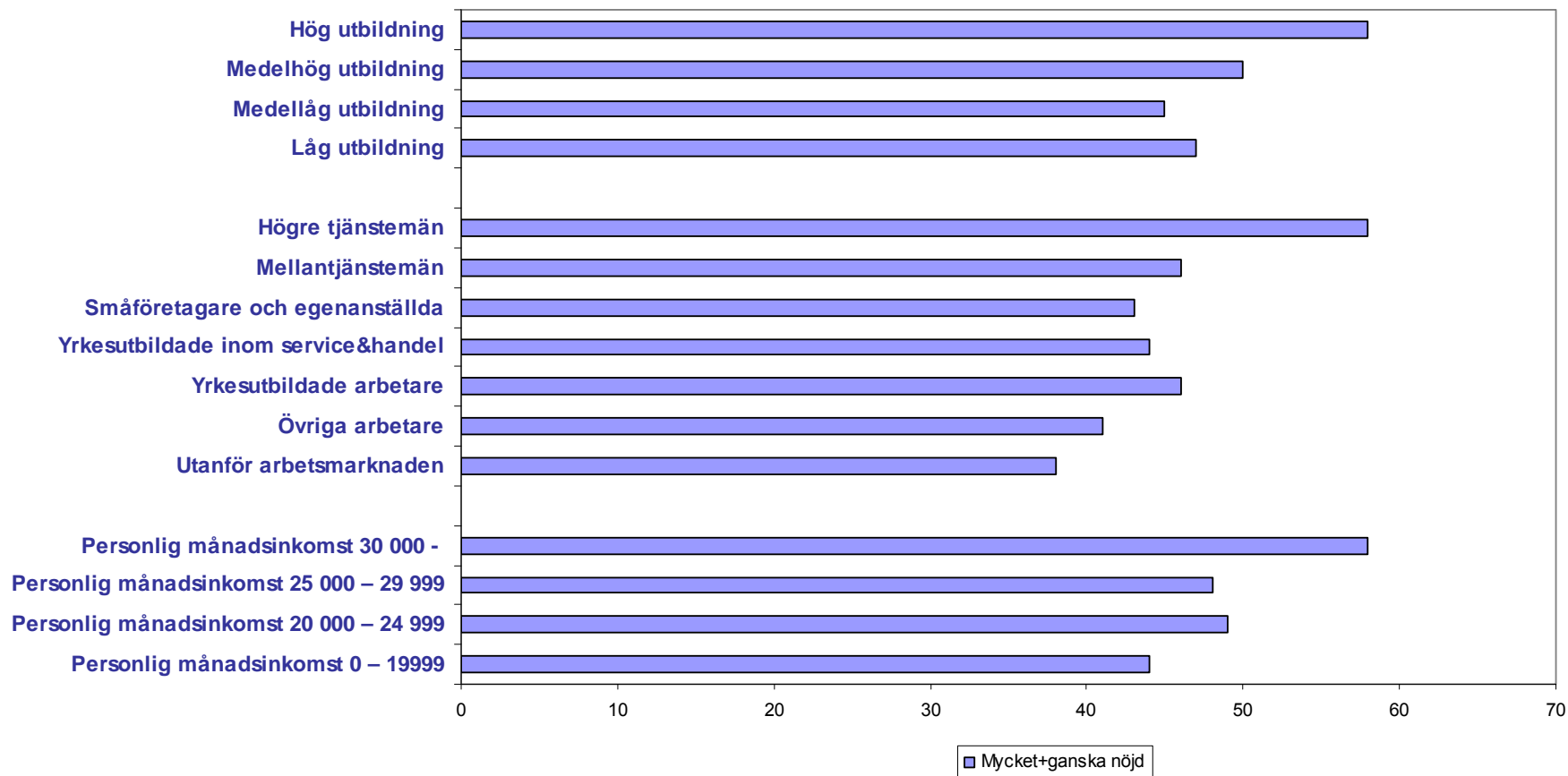
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Förtroende för svenska politiker (mycket + ganska stort)

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Bedömning av offentlig service

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Politisk alienation

Lågt politiskt förtroende

Högt politiskt förtroende

Lågt politiskt intresse

Alienerade

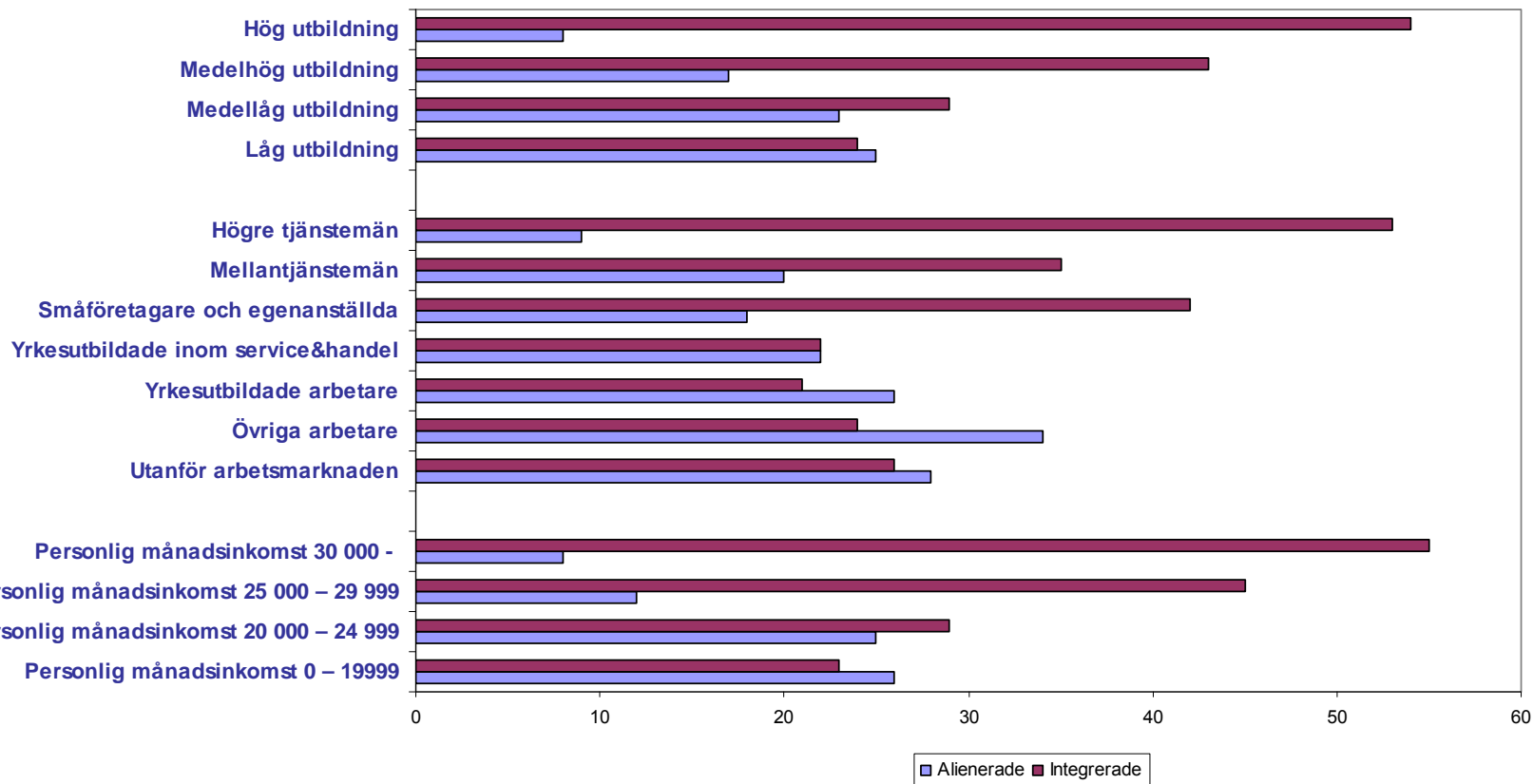
Lojala

Högt politiskt intresse

Cyniska

Integrerade

Politiskt alienerade och politiskt integrerade (förtroende + intresse)

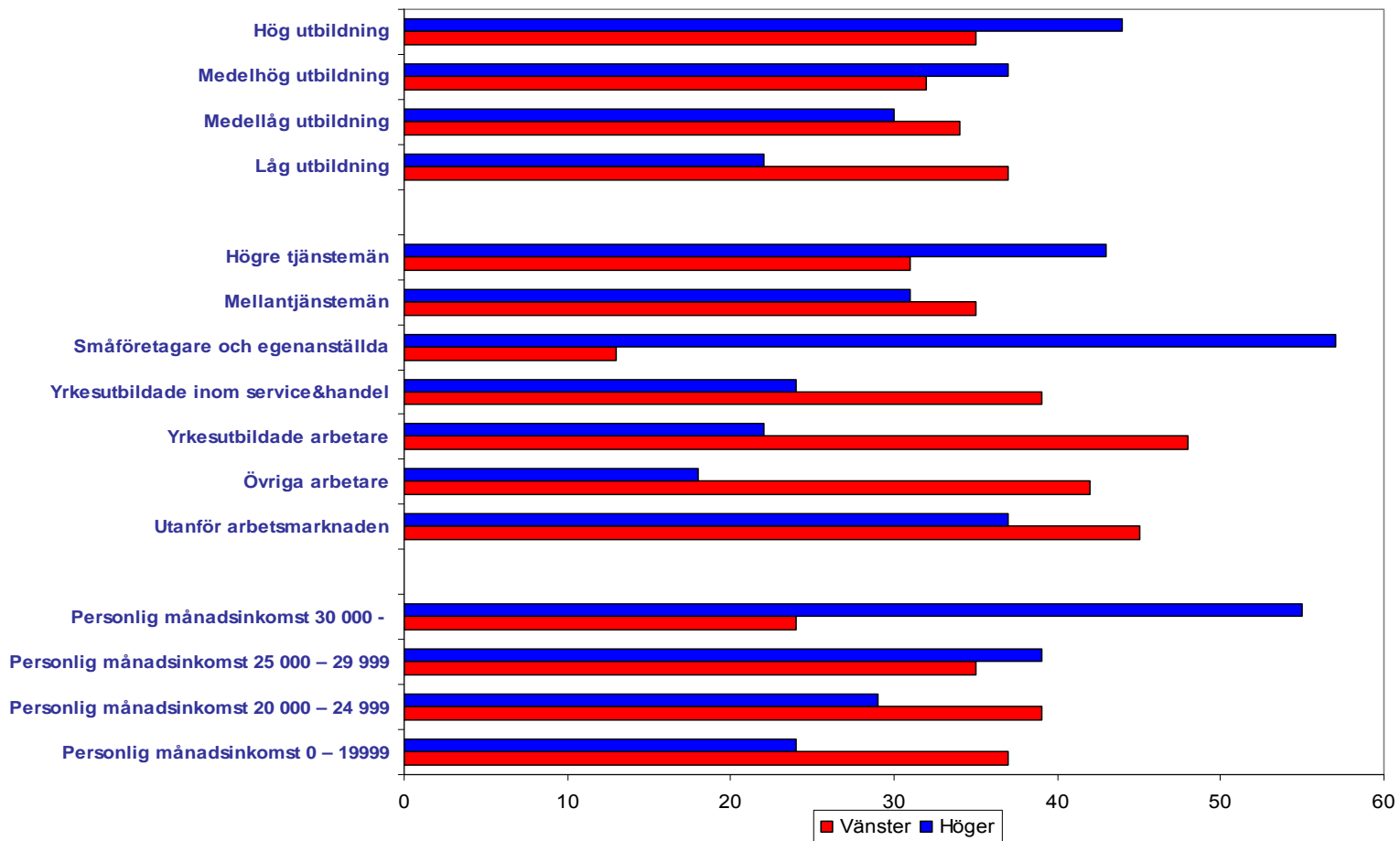
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Politiska åsikter

- Ideologisk position
- EU
- Jämlikhet & skatter
- Arbetsmarknadspolitik

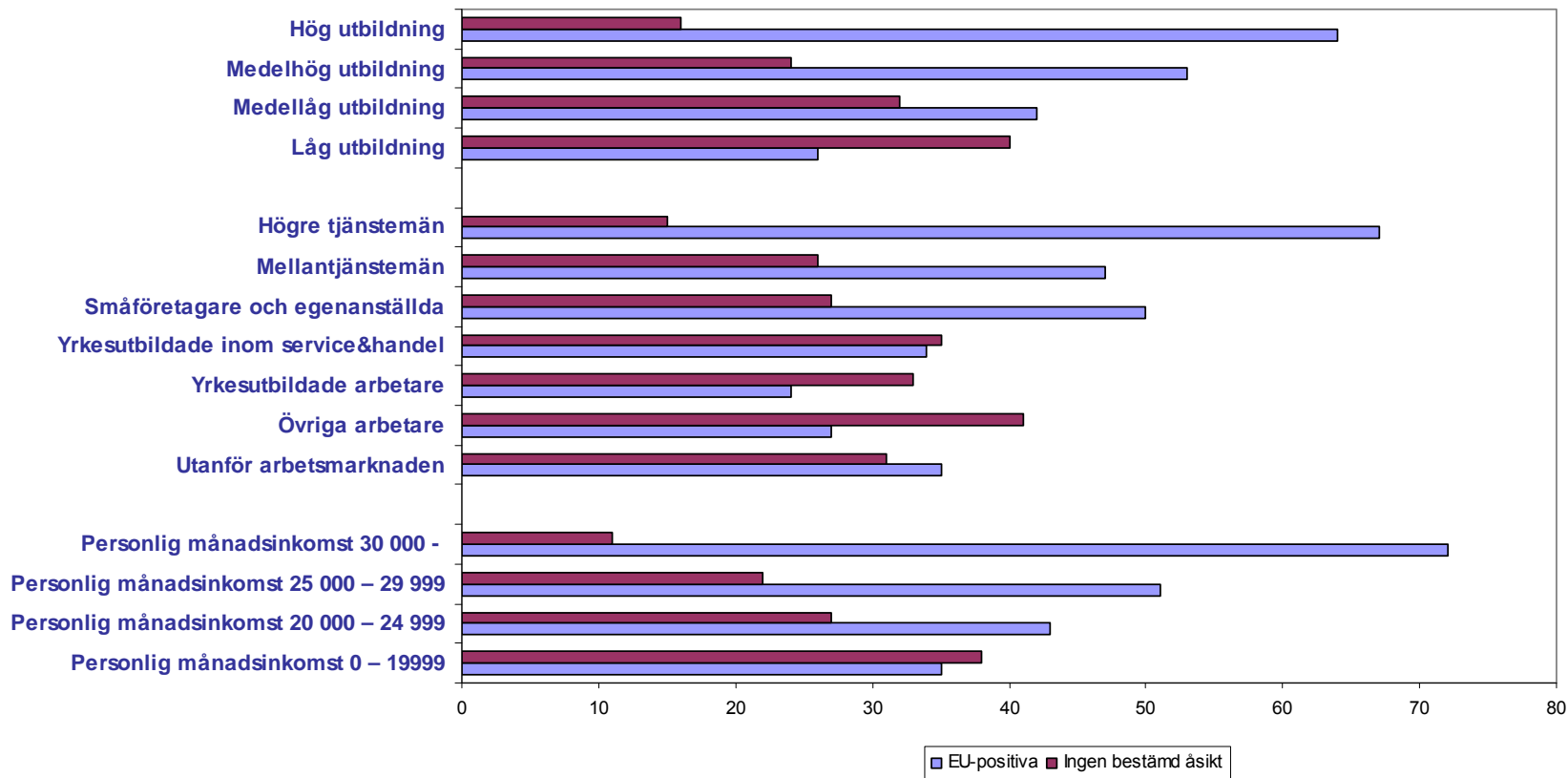

Vänster-högerplacering

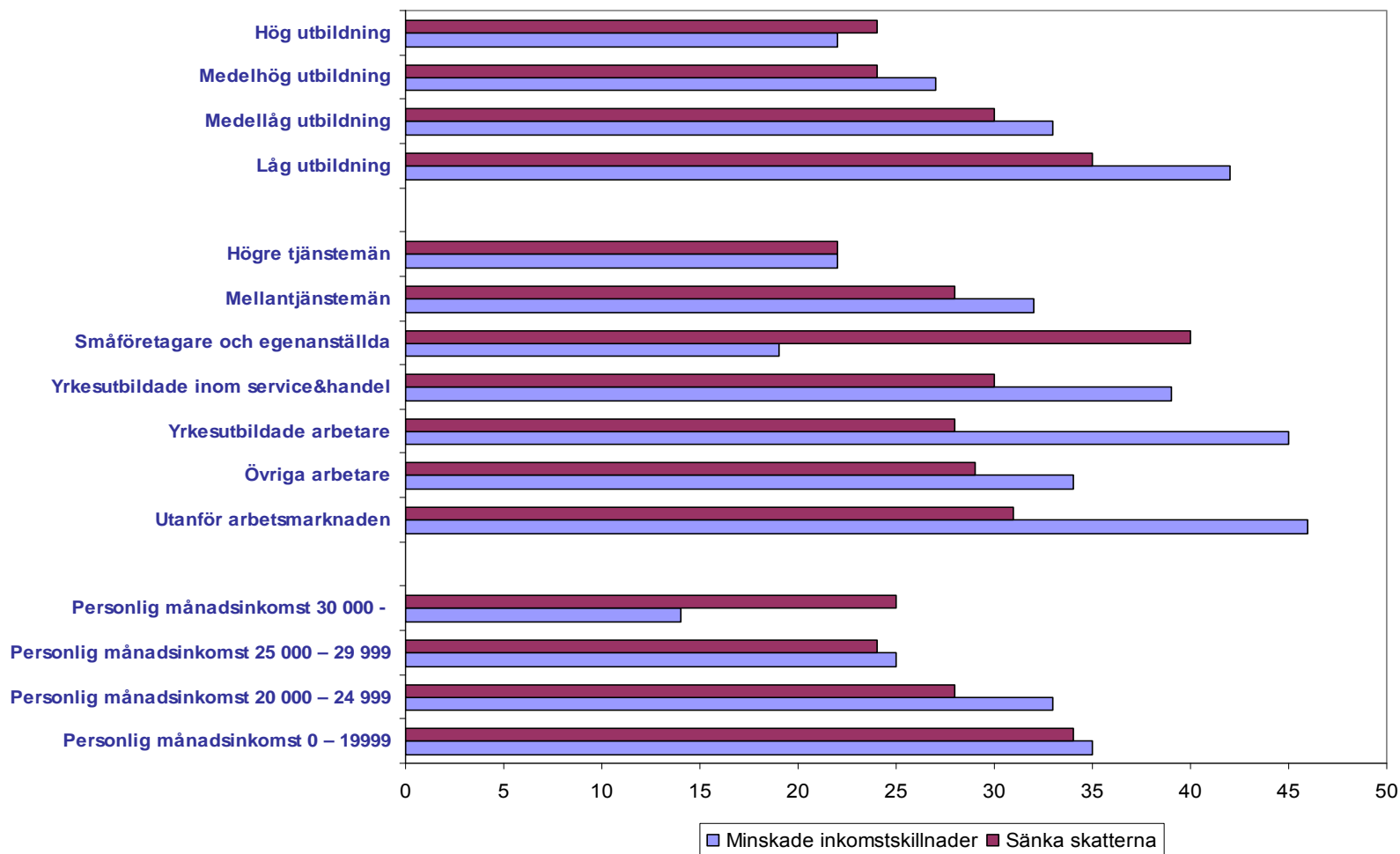
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Inställning till Sveriges medlemskap i EU

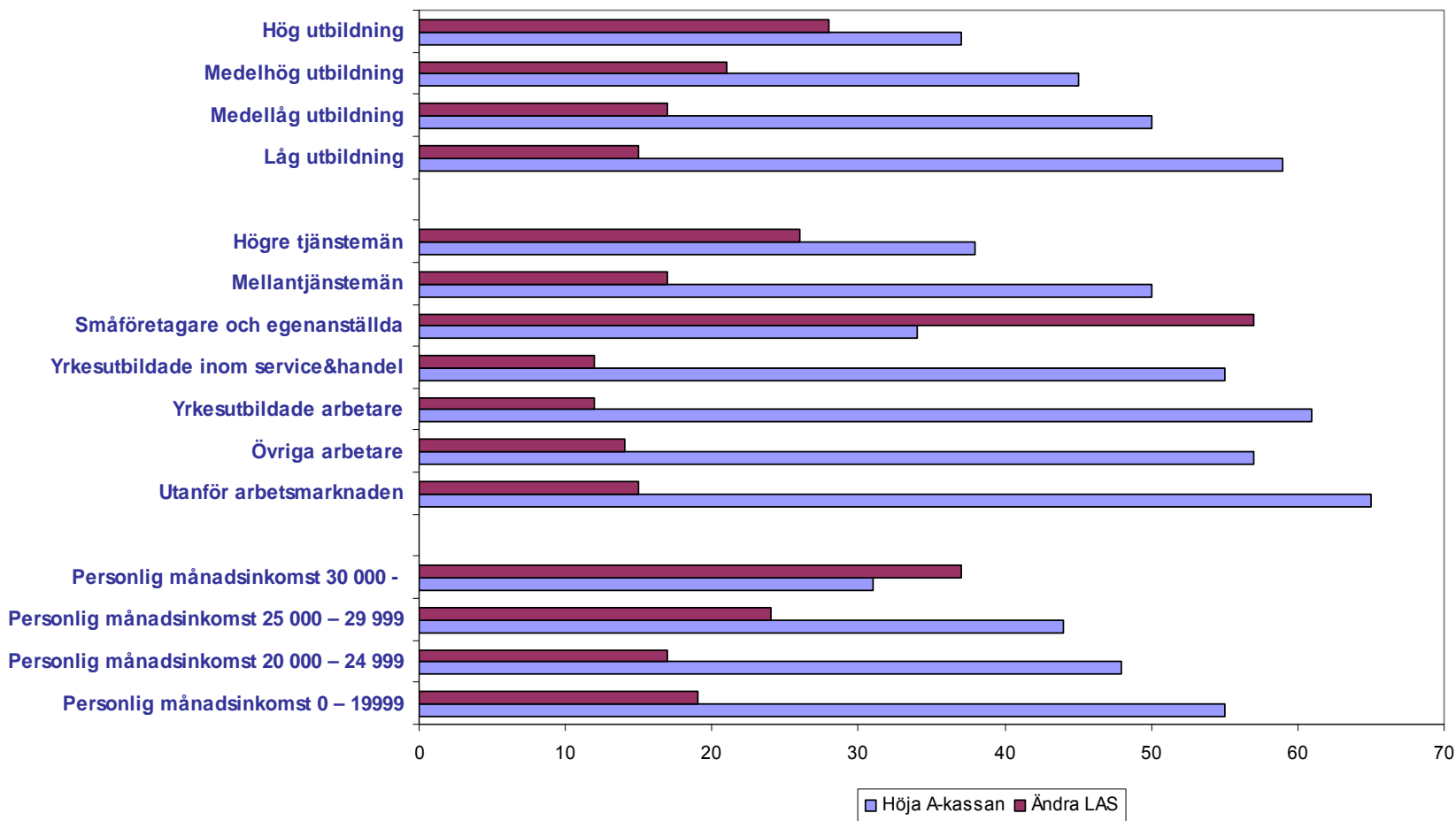
Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Andel positiva till att minska inkomstskillnader samt att sänka skatterna

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Andel positiva till att höja A-kassan samt till att ändra LAS

Maria Oskarson. Presentation vid SOM-seminariet 21 april 2009

Social och demokratisk ojämlikhet

- De grupper som har svagast ställning på arbetsmarknaden, och de grupper som är svagast ekonomiskt, är de som riskerar att drabbas värst i en kris av denna typ.
- De grupper som är mest utsatta är också de som hösten 2008 var mest oroliga inför framtiden
- Politiskt engagemang och politiska åsikter följer sociala skiljelinjer, och de grupper som är mest sårbara ekonomiskt är också minst politiskt integrerade
- Krisen kan alltså komma att fördjupa ojämlikheter i den svenska demokratin

Mekanismer – vad beror det på?

- CVM-modellen: resurser & nätverk (förklarar deltagande men inte attityder)
- Egenintresse eller ideologi: förklarar åsikter men inte delaktighet och engagemang
- Institutionell utformning av välfärdsstaten
- Artikulering av politik – för vem och i vems intresse är politiken?

Slutsatser

- Social och demokratisk segregation
- Kris i ekonomin!
- Kris i demokratin?
- Vem lyssnar på de svagas viskning när de starka ryter?